

University of Mumbai



NAAC ACCREDITED

BACHELOR OF COMMERCE (B.COM)

SEMESTER – III & IV

DISCIPLINE RELATED ELECTIVE (DRE) COURSES

COMMERCE PAPER III & IV

Choice Based Credit System

To be implemented from AY 2017 - 2018

**Revised Syllabus of courses of S. Y. B.Com Programme
with effect from the Academic Year 2017-2018**

COMMERCE –III (MANAGEMENT: FUNCTIONS AND CHALLENGES)

SEMESTER - III

Course Objectives:

- To make the learners aware about conceptual knowledge and evolution of Management.
- To familiarize the learners with the functions in Management.

Sr. No.	Modules	No. of Lectures
1	Introduction To Management	11
2	Planning & Decision Making	10
3	Organising	12
4	Directing And Controlling	12
Total		45

Sr. No.	Modules
1	Introduction To Management (11)
	• Management- Concept, Nature, Functions, Managerial Skills & Competencies • Evolution of Management Thoughts Classical Approach: Scientific Management – F.W.Taylor’s Contribution Classical Organisation Theory: Henri Fayol’s Principles Neo Classical: Human Relations Approach – Elton Mayo’s Hawthorne experiments • Modern Management Approach- Peter Drucker’s Dimensions of Management, Indian Management Thoughts: Origin & Significance of Indian Ethos to Management.
2	Planning & Decision Making (10)
	• Planning - Steps, Importance, Components, Coordination – Importance • M.B.O -Process, Advantages, Management By Exception- Advantages; Management Information System- Concept, Components • Decision Making - Techniques, Essentials of a Sound Decision Making, Impact of Technology on Decision Making.
3	Organising (12)
	• Organising-Steps, Organisation Structures – Features of Line & Staff Organisation, Matrix Organisation, Virtual Organisation, Formal v/s Informal Organisation. • Departmentation -Meaning -Bases, Span of Management- Factors Influencing Span of Management, Tall and Flat Organisation. • Delegation of Authority- Process, Barriers to Delegation, Principles of Effective Delegation. Decentralisation: Factors Influencing Decentralisation, Centralization v/s Decentralisation
4	Directing And Controlling (12)
	• Motivation – Concept, Importance, Influencing factors. Importance of Communication, Barriers to effective Communication • Leadership- Concept, Functions, Styles, Qualities of a good leader. • Controlling – Concept, Steps, Essentials of good control system, Techniques of Controlling -PERT, CPM, Budgetary Control, Management Audit.

SEMESTER – III REFERENCE BOOKS:

REFERENCES
1. Management Today Principles& Practice- Gene Burton, ManabThakur, Tata McGraw-Hill,PublishingCo.Ltd. 2. Management – JamesA.F.Stoner, Prentice Hall, Inc .U.S.A. 3. Management : Global Prospective –Heinz Weihrich& Harold Koontz, Tata McGraw- Hill, Publishing Co.Ltd. 4. Essential of Database Management Systems -AlexisLeon ,MathewsLeon Vijay Nicole, Imprints Pvt Ltd. 5. Management –Task ,Resp, Practices – PetaDruche “willian Heinemann LTD.

**Revised Syllabus of courses of S. Y. B.Com Programme
with effect from the Academic Year 2017-2018**

SEMESTER– IV

Commerce – IV (Management: Production & Finance)

Course Objectives: -

1. To acquaint the learners with the basic concepts of Production Management, Inventory Management & Quality Management.
2. To provide basic knowledge about Indian Financial Systems.
3. To update the learners with the recent trends in Finance.

Sr. No.	Modules	No. of Lectures
1	Production & Inventory Management	11
2	Quality Management	10
3	Indian Financial System	12
4	Recent Trends In Finance	12
Total		45

Sr. No.	Modules
1	PRODUCTION & INVENTORY MANAGEMENT(11)
	• Production Management: Objectives, Scope Production Planning &Control : Steps, Importance • Production Systems: Concept, Types - Continuous and Intermittent. Productivity: Concept, Factors Influencing Productivity, Measures for improving Productivity. • Inventory Management- Objectives, Inventory Control- Techniques. Scientific Inventory Control System - Importance
2	QUALITY MANAGEMENT(10)
	• Introduction to Quality: Dimensions of Quality, Cost of Quality: Types – Internal Failure Cost, External Failure Cost, Appraisal Cost, Prevention Cost, Quality Circle: Features. • Quality Management Tools: TQM – Importance, Six Sigma – Process, ISO 9000 – Certification Procedure, Kaizen – Process • Service Quality Management: Importance, SERVQUAL Model, Measures to improve service quality.
3	INDIAN FINANCIAL SYSTEM (12)
	• Indian Financial Market: Structure, Primary Market – IPO Procedure Dematerialisation: Process, Role of Depositories : NSDL and CDSL • SEBI: Functions of SEBI, Investors protection measures of SEBI. Stock Exchange – Functions, Speculators. • Credit Rating: Advantages, Credit Rating Agencies in India - CRISIL, CARE, and ICRA.
4	RECENT TRENDS IN FINANCE (12)
	• Mutual Funds- Advantages and Limitations, Types, Factors responsible for growth of mutual funds – Systematic Investment Plan. • Commodity Market: Categories, Derivatives Market: Types, Participants, Types of Derivative Instruments. • Start-up Ventures –Concept, Sources of Funding, Micro Finance – Importance, Role of Self Help Groups.

SEMESTER – IV REFERENCE BOOKS:

REFERENCES

1. Production and Operations Management –ProfL.C.Jhamb, Event Publishing House.
2. Production Planning & Control- ProfL.C.Jhamb, Event Publishing House
3. Production & Operation Management (Text & Cases)- K.Ashwathappa&G.Sudeshana Reddy, Himalaya Publication.
4. Launching New Ventues : An EnterpreneurialApproach-KathleenR.Allen, Cengage Learning
5. Essentials of Inventory Management-MaxMuller,Amacon Publishes
6. Indian Financial System—BharathiPathiak, Pearson Publication
7. Financial Institutions and Markets : Structure Growth& Innovations – L.M.Bhole , Jitendra Mahakad, Tata McGraw Hill.
- 8.The IndianFinancial System and Financial Market Operator-VasantDesai, Himalaya Publishing
9. Indian Financial System – M.Y.Khan, Tata McGraw –Hill
- 10.Production and Operations Management –Anandkumar Sharma, Anmol Publication
11. Mutual Funds in India: Emerging Issues-NaliniPravaTripathy, Excel Books New Delhi.
12. Start up Stand up: A step by stepguide to Growing your Business,NandiniVaidyanathan, Jaico Publishing House,Mumbai
13. A Trades Guide to Indian Commodities Market-Vijay L. Bhambwani, Network 18 Publication Ltd.

PAPER PATTERN
COMMERCE PAPER III & IV
SEMESTER - III & IV
W.E.F. 2017-2018

Q.1 Multiple Choice Questions

(A) Select the most appropriate answer from the option given below 10
(Any Ten out of Twelve)

(B) State whether the following statements are True or False 10
(Any Ten out of Twelve)

Q.2 Answer **Any Two** of the following **Out of Three** questions - Module - I 15

- a.
- b.
- c.

Q.3 Answer **Any Two** of the following **Out of Three** questions - Module - II 15

- a.
- b.
- c.

Q.4 Answer **Any Two** of the following **Out of Three** questions - Module - III 15

- a.
- b.
- c.

Q.5 Answer **Any Two** of the following **Out of Three** questions - Module - IV 15

- a.
- b.
- c.

Q.6 Write notes on **Any Four out of Six** 20

॥ सा विद्या या विमुक्तये ॥
युवक विकास मंडळ संचलित,
कला, वाणिज्य, विज्ञान महाविद्यालय भालावली (धारतळे)
मु.पो.-भालावली, ता.राजापूर, जि.रत्नागिरी.पिन-४१६७०२

अभ्यासक्रम

वर्ग- द्वितीय वर्ष वाणिज्य

विषय- कॉमर्स सत्र -०३

पेपरचे नाव-व्यवस्थापकीय कार्ये आणि आव्हाने

प्रकरण	घटकाचे/उपघटकाचे नाव	एकूण तासिका
१	व्यवस्थापनाची ओळख अ)व्यवस्थापन:संकल्पना,स्वरूप,कार्ये, व्यवस्थापकीय कोशल्ये आणि कार्यक्षमता . ब) व्यवस्थापकीय विचारांची उत्क्रांती : शास्त्रीय व्यवस्थापन F.w. टेलर यांचे योगदान, शास्त्रीय संघटन सिद्धांत, हेन्री फेयॉलची तत्वे - नव शास्त्रीय: मानवी संबंध दृष्टीकोन; एल्टन मेयो यांचा सिद्धांत. क)आधुनिक व्यवस्थापन दृष्टीकोन -पीटर ड्रकर यांचा व्यवस्थापन दृष्टीकोन, भारतीय व्यवस्थापन विचारधारा, पार्श्वभूमी, भारतीय व्यवस्थापकीय वैशिष्ट्यांचे महत्त्व.	११
२	नियोजन आणि निर्णय प्रक्रिया अ)नियोजन : अवस्था, महत्त्व, घटक, सहसंबंध ब)उद्दीष्टनिष्ठ व्यवस्थापन : प्रक्रिया, फायदे, पर्यायात्मक व्यवस्थापन,व्यवस्थापन माहिती प्रणाली संकल्पना व घटक. क)निर्णय प्रक्रिया : तंत्रे -चांगल्या निर्णय प्रक्रियेचे घटक, निर्णय प्रक्रियेवर परिणाम करणारे तंत्रज्ञान.	१०
३	संघटन अ)संघटन:अवस्था संघटन रचना, रेखा व कर्मचारी संघटनेची वैशिष्ट्ये,मॅट्रिक्स संघटन, उभे संघटन. ब)विभागीकरण : अर्थ, आधार व्यवस्थापन कक्षा, व्यवस्थापन कक्षेवर परिणाम करणारे घटक-उंच व लहान संघटन. क)अधिकारप्रदान प्रक्रिया : अधिकारप्रदानातील अडथळे - प्रभावी अधिकारप्रणाली तत्वे, विकेंद्रीकरण घटक, केंद्रीकरण विरुद्ध विकेंद्रीकरण.	१२
४	दिशा आणि नियंत्रण अ)अभिप्रेरण-संकल्पना- महत्त्व- प्रभाव टाकणारे घटक, संदेशवहनाचे महत्त्व, प्रभावी संदेशवहनातील अडथळे. ब)नेतृत्व-संकल्पना- कार्ये- शैली-चांगल्या नेत्याचे गुण. क)नियंत्रण-संकल्पना-अवस्था-चांगल्या नियंत्रण प्रणालीचे महत्त्व नियंत्रणाची तंत्रे- पर्ट- सी.पी.एम.-अंदाजपत्रकीय नियंत्रण-व्यवस्थापकीय हिशेबतपासणी	१२

॥ सा विद्या या विमुक्तये ॥
युवक विकास मंडळ संचलित,
कला, वाणिज्य, विज्ञान महाविद्यालय भालावली (धारतळे)
मु.पो.-भालावली, ता.राजापूर, जि.रत्नागिरी.पिन-४१६७०२

अभ्यासक्रम

वर्ग- द्वितीय वर्ष वाणिज्य

विषय- कॉमर्स सत्र -०४

पेपरचे नाव-उत्पादन आणि सामुग्री नियंत्रण

प्रकरण	घटकाचे/उपघटकाचे नाव	एकूण तासिका
१	उत्पादन आणि सामुग्री नियंत्रण अ)उत्पादन व्यवस्थापन-उद्दिष्टे,व्याप्ती.उत्पादन नियोजन आणि नियंत्रण- अवस्था,महत्त्व. आ)उत्पादन पद्धती —संकल्पना, प्रकार, सतत आणि थांबणार. उत्पादकता- संकल्पना, उत्पादकतेवर प्रभाव टाकणारे घटक -उत्पादकता वाढविण्यासाठी उपाय क)सामग्री नियंत्रण-उद्दिष्टे,तंत्रे शास्त्रीय सामग्री नियंत्रणाच्या पद्धती, महत्त्व.	१२
२	गुणवत्ता व्यवस्थापन अ)गुणवत्तेची ओळख-महत्त्व.गुणवत्ता खर्च-प्रकार.अंतर्गत बिघाड खर्च. बाह्य अपयश खर्च ,तपासणी खर्च ,उपाययोजना खर्च-गुणवत्ता मंडळे-वैशिष्ट्ये. आ)गुणवत्ता व्यवस्थापन साधने महत्त्व. सिक्स सिग्मा - प्रक्रिया ISO- ९०००, प्रमाणपत्र प्रक्रिया, कॅझन प्रक्रिया. क)भारतीय सेवा गुणवत्ता व्यवस्थापन: महत्त्व, SERVQUAL मॉडेल सेवा गुणवत्ता वाढवण्यासाठी उपाययोजना कॅझन, अर्थ प्रक्रिया.	११
३	भारतीय वित्तीय प्रणाली अ)भारतीय वित्तीय बाजार- रचना प्राथमिक बाजारपेठ, IPO प्रक्रिया अमूर्तीकरण प्रक्रिया, ठेविस्थानाची भूमिका NSDL व CDSL. ब)सेबी - कार्ये - सेबी आणि गुंतवणूकदारांचे हितसंबंध. क)भाग बाजार, कार्ये आणि स्पेक्युलेटर्स. पतनिर्धारण संस्था- फायदे-भारतातील पतनिर्धारण संस्था CRISIL,CARE आणि ICRA .	११
४	वित्तीय बाजाराचा आधुनिक कल अ)परस्पर निधी-फायदे आणि मर्यादा- प्रकार-परस्पर निधी वाढीस जबाबदार घटक- पद्धतशीर गुंतवणूक नियोजन,व्यापारी मालाची बाजारपेठ- प्रकार. ब)निर्मिती बाजार-प्रकार-सहयोगी करार. क)साहसाची सुरवात-संकल्पना-भांडवलाचे विविध मार्ग.बीज भांडवल सुरु करणे भांडवल, विकास भांडवल, अंतीम भांडवल, सूक्ष्म/ एकलक्षी वित्त-महत्त्व-महिला बचत गटाची भूमिका.	१२

वर्ग- द्वितीय वर्ष वाणिज्य
विषय- कॉमर्स
सत्र-०३ -०४
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

एकूण गुण :- १००

वेळ: ३ तास

सूचना :- १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२. उजवीकडील अंक प्रश्नांचे गुण दर्शवतात.

प्र.१ वस्तुनिष्ठ प्रश्न

(२०)

अ) दिलेल्या पर्यायापैकी योग्य पर्यायाची निवड करा.

(१२ पैकी कोणतेही १०)

ब) खालील विधाने चूक की बरोबर ते लिहा

(१२ पैकी कोणतेही १०)

प्र.२ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (तीन पैकी)

(१५)

अ)

ब) प्रकरण ०१ वर

क)

प्र.३ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (तीन पैकी)

(१५)

अ)

ब) प्रकरण ०२ वर

क)

प्र.४ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (तीन पैकी)

(१५)

अ)

ब) प्रकरण ०३ वर

क)

प्र.५ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (तीन पैकी)

(१५)

अ)

ब) प्रकरण ०४ वर

क)

प्र.६. सहापैकी कोणत्याही चार टिपा लिहा.

(२०)

प्रकरण ०१ ते ०४ वर